

שבת דף סח

השוכח עיקר שבת	ועשה מלאכות הרבה בשבתות הרבה	אינו חייב אלא חטאת אחת
היודע עיקר שבת	ועשה מלאכות הרבה בשבתות הרבה	חייב על כל שבת ושבת
היודע שהוא שבת	ועשה מלאכות הרבה בשבתות הרבה	חייב על כל אב מלאכה ומלאכה
	העושה מלאכות הרבה מעין מלאכה אחת	אינו חייב אלא חטאת אחת

שבת	כלל גדול... כלל אחר	תירוץ של ר' יוסי בר אבין	תירוץ הגמרא
שביעית	כלל גדול... כלל אחר	יש אבות ותולדות	בין תלוש בין מחובר
מעשרות	כלל אחר	יש אבות ותולדות	בין מאכל אדם בין מאכל בהמה
	בר קפרא – כלל גדול... כלל אחר	אין אבות ותולדות	אין במאכל בהמה
פאה			יש בתאנה וירק
			אין בתאנה וירק

הוכחה שפאה אין בתאנה וירק ומעשר כן : דתנן,

כלל אמרו בפיאה :

כל שהוא אוכל	למעוטי ספיחי סטיס וקוצה
ונשמר	למעוטי הפקר
וגידולו מן הארץ	למעוטי כמיהין ופטריות
ולקטתו כאחת	למעוטי תאנה
ומכניסו לקיום	למעוטי ירק

חייב בפיאה..

ואילו גבי מעשר תנן, **כלל אמרו במעשר : כל שהוא אוכל, ונשמר, וגידולו מן הארץ - חייב**

במעשר. ואילו לקטתו כאחת ומכניסו לקיום - לא תנן.

השוכח עיקר שבת	רב ושמואל	ר' יוחנן וריש לקיש
בתינוק שנשבה לבין הנכרים, וגר שנתגייר לבין הנכרים וגם הכיר ולבסוף שכח	הכיר ולבסוף שכח (תינוק שנשבה וגר שנתגייר פטור)	

קושי על רב ושמואל : תנן : **השוכח עיקר שבת** לאו מכלל דהויא ליה ידיעה מעיקרא?

תירוץ : לא, מאי **כל השוכח עיקר שבת** - דהיתה שכוח ממנו עיקרה של שבת.

קושי : אבל הכיר ולבסוף שכח מאי, חייב על כל שבת ושבת? **אדנני היודע עיקר שבת ועשה מלאכות הרבה בשבתות הרבה חייב על כל שבת ושבת** ליתני : הכיר ולבסוף שכח, וכל שכן הא!

תירוץ : מאי **היודע עיקר שבת** - מי שהיה יודע עיקרה של שבת ושכחה.

קושי : אבל לא שכחה מאי - חייב על כל מלאכה ומלאכה, אדנני **היודע שהוא**

שבת ועשה מלאכות הרבה בשבתות הרבה חייב על כל מלאכה ומלאכה - ליתני :

היודע עיקר שבת, וכל שכן הא!

הבנה אחרת ברב ושמואל : אלא מתניתין - כשהכיר ולבסוף שכח, ודרב ושמואל נמי - כהכיר ולבסוף שכח דמי. והכי איתמר, רב ושמואל דאמרי תרוייהו : אפילו תינוק שנשבה בין הנכרים, וגר שנתגייר לבין הנכרים - כהכיר ולבסוף שכח דמי, וחייב.

1. אף פעם לא ידע

2. ידע אבל שכח

3. ידע על שבת אבל שכח שהיום שבת

4. ידע שזה שבת אבל שכח שלמאכות אסורות

מאתר הדרן והרבנית מישל כהן פרבר

• hadran.org.il •

קושי על ר' יוחנן וריש לקיש מברייתא: מיתיבי, כלל גדול אמרו בשבת: כל השוכח עיקר שבת ועשה מלאכות הרבה בשבתות הרבה - אינו חייב אלא אחת, כיצד? תינן שנשבה לבין הנכרים, וגר שנתגיר בין הנכרים ועשה מלאכות הרבה בשבתות הרבה - אינו חייב אלא חטאת אחת. וחייב על הדם אחת ועל החלב אחת ועל עבודה זרה אחת, ומונבז פוטר. וכך היה מונבז דן לפני רבי עקיבא: הואיל ומזיד קרוי חוטא, ושוגג קרוי חוטא, מה מזיד - שהיתה לו ידיעה, אף שוגג - שהיתה לו ידיעה. אמר לו רבי עקיבא: הריני מוסיף על דבריך, אי מה מזיד - שהיתה הידיעה בשעת מעשה, אף שוגג - שהיתה לו ידיעה בשעת מעשה. אמר לו: הן, וכל שכן שהוספת. אמר לו: לדבריך אין זה קרוי שוגג, אלא מזיד.

הסבר הקושי: קתני מיהא **כיצד? תינן**, בשלמא לרב ושמואל - ניחא, אלא לרבי יוחנן ולרבי שמעון בן לקיש קשיא!

תירוץ: אמרי לך רבי יוחנן וריש לקיש: לא מי איכא מונבז דפטר - אן דאמרינן כמונבז.

טעם לשיטת מונבז: מאי טעמא דמונבז? דכתיב (במדבר טו) **תורה אחת יהיה לכם לעשה כששאה**, וסמך ליה, **והעש אשר תעשה כיה רמה**, הקיש שוגג למזיד, מה מזיד שהיתה לו ידיעה, אף שוגג שהיתה לו ידיעה.

שאלה על רבנן מדרשת מונבז: ורבנן, האי **תורה אחת** מאי עבדי ליה?

תשובה: מיבעי להו לכדמקרי ליה רבי יהושע בן לוי לבריה: **תורה אחת יהיה לכם לעשה כששאה**, וכתוב (במדבר טו) **וכי תשא ואם תעשו את כל המצוות האלה** וכתוב (במדבר טו) **והעש אשר תעשה כיה רמה**, הוקשו כולם לעבודה זרה, מה להלן - דבר שחייבים על זדונו כרת ושגגתו חטאת, אף כל דבר שחייבין על זדונו כרת ועל שגגתו חטאת.

